

Algus lk 83

Talvisest loomatapust olid varakevadeks alles vaid seajalad, neid keedeti lõunaks või õhtuks koos herneste või ubadega. Eriliseks maiuseks peeti seasaba. Seajalgadest järele jäänud kondid viidi lauta sigadele asemetele alla. Usuti, et see teeb sigade kasvu le head.

Vastlapäeval küpsetati leiba ja odrakaraskit. Lisaks tehti üks väike kakk, mis anti karjasele kaasa, kui too esimest korda loomadega välja läks. Pöole sellest kakust pidi karjane kõigi loomade vahel ära jagama, teise poole aga õhtul tagasi tooma. Sellest poetati siis aasta otsa raasukesi tähtsamatesse paikadesse.

XX sajandil hakati odrakaraski asemel vahukoore- ehk vastlakukleid tegema, Mulgimaal oli kombeks valmistada vastlakorpe.

Pärast vastlapäeva hakati rohkem piimatoite ja võid süüa.

Keelud-käsud-toimingud

Vastlapäeval lasti liugu, et linad pikad kasvaksid. Liulaskmise ajal loitsiti linaloitsu, kus kõik saaki ohustavad umbrohud üles loeti. Mida pikem liug, seda rohkem kahjutegijaid jõuti üles lugeda ja eemale peletada ning seda parem saak usuti tulevat.

Vastlapäeval käidi ka külas – mida kaugemale külla mindi, seda pikemad linad arvati kasvavat.

Vastlapäeval ei tohtinud toas tuld üles võtta. Valgega tuli magama minna, arvates, et muidu ei maga suvitski kiirete tööde ajaks und täis.

Vastlapäeval niideti lambaid või lõigati neil vähemalt tukk ära. Nõnda ei saanud nõiad öösel võõrasse lauta tulla lambaõnne ära lõikama.

Usuti, et kes vastlaõöl endale üheksast laudast villa toob ja sellest kindad

MARI PETERSON

Kes vastlapäeval kõige pikema liu teeb, sel kasvavad ka pikemad linad.

koob, saab neid kindaid kandes igas kohtus õiguse. Ükskõik mis jutuga ta sinna ka läheb.

Mõnes paigas valmistati ühiselt nn metsik – õlgedest inimesekuju. Vaheldumisi riietati kuju ühel aastal naiseks, teisel meheks. Metsiku sisse peideti (ja ka mõeldi) halvad asjad, mis erilise loitsuvõõga kinni seoti. Kuju viidi külast suure kisa saatel metsaveerde või teiba otsa ning pandi põlema. Hiljem püüti jäänuuste järgi vaadata, millest lahti saadi ja mis hävima jäi.

Naistel töö asemel pidu

Naised käisid vastlapäeval kõrtsis linapikkust joomas. Kes jõi otse pudelist, sai hea pika voolu ehk pikad linad.

Mis viga pidu pidada, kui vastlapäeval olid naistetööd, eelkõige ketramine ja kudumine, suisa keelatud. Küll võis punuda paelu ja teha nõõri.

Meestetöödest olid keelatud need toimingud, mis palju müra tekitasid, näiteks puuraimine.

Naistele ei piisanud linasaagi ilust ja pikkusest, nemad tahtsid endale ka pikki ilusaid juukseid manada. Selleks tuli vastlapäeval vähemalt seitse korda juukseid kammida. Kasuks tuli ka nende pügamine.

Vastlapäeva õhtul lõikasid tüdrukud juukseid ja läksid nendega metsa. Metsas pidid olema kõrged puud – siis pidid ka juukseid pikad kasvama.

Lõigatud juukseid ei tohtinud metsa alla laiali visata, see pidi mälu ära viima.

Hea juuksekasvu andis ka hobuse saba katsumine suletud silmadega.

Kui põetud peaga välja mindi, oli tähtis, millist looma esimesena näed. Kui esimesena kohati siga, tuli peidada viletsa juuksekasvuga, kana kohtamine töötas pehmeid juukseid. Ka looma sabast olenes, millise kohevusega juukseid kasvasid.

Nägu tuli vastlapäeval pesta üheksa korda. See tegi kogu aastaks virgeks ja ilusaks. Teisalt, kes näo hoopis pesemata jättis, seda ei pidavat suvel sääsed purema tulema. Seega valik missugune.

Lastele suunatud nali

Teatakse rääkida nn vastla kotti ajamise kombest. Lastele öeldi, et põõnigult või lakast tuleb kinni püüda salapärase vastel või luutsi ning see kotti toppida.

Tehti siis kõva kisa ja müdistati, kuni hõigati lastele, et vastel on käes ning kästi allavisatav elukas kotti püüda.

Tegelikult visati lapsele hoopis vett kaela. Väga raske uskuda, et märjaks saanud laps ise sellisest mängust rõõmu tundis...

KAJA PRÜGI

Kasutatud allikad: Vikipeedia, Berta

KULTUURI-, PUHKUSE- JA
TELLIMUSREISID TEIE SOOVI!

COMTOUR
REISIBÜROO

tel 645 5925, 522 0009
comtour@comtour.ee, www.comtour.ee

TULE REISIMA COMTOURIGA! Meie 21. hooaja reisiid:

12.–17.04	ŠVEITSI AIAD JA PARGID
koos taimetark A. Aaspõlluga
H: 17 600.–	12.–18.07	Üllatav POOLA , Grünwald 600,
giid O. Sandrak H: 6950.–
18.–23.04	ISTANBUL , giid O. Sandrak
H: 11 400.–	19.–22.08	LÄÄNE-LÄTI ja Kura säär,
giid J. Viires H: 3400.–
20.–23.05	PÄRIPÄEVA ÜMBER
SOOME LAHE PETERBURI ,
giid B. Gorbunov H: 3800.–	30.07.–01.08	SOOME EI OLE AINULT
HELSINGI JA LAPIMAA!
giid O. Sandrak H: 2800.–
11.–16.05	Leedu suurvürstriigi
tundmatu pool – VALGEVENE ,
giid O. Sandrak H: 6940.–	14.–18.09	TOSCANA maitset ja
saladused H: 13 500.–
03.–05.06	LÄTI AIAD ja Baltikumi suurim
käsitöölaad, 3 päeva,
giid A. Aaspõllu H: 3000.–	REISID EESTIS:	
08.–12.06	AHVENAMAA , giid O. Sandrak
H: 5990.–	14.03	Balletigala Jõhvis H: 700.–
26.06.–02.07	ÖLAND-GOTLAND ,
giid Jaak Viires H: 7350.–	22.–23.05	Vahelduseks VAHE-EESTISSE ,
giid O. Sandrak H: 1950.–
		05.–06.06	Maailine LOODERANNIK ,
giid O. Sandrak H: 1970.–
		10.–11.07	LÕUNA-EESTI ja Võrumaa
folkloorifestival H: 1850.–
		07.–08.08	Sõidame ABRUKALE! H: 2700.–